

ДЕРЖАВНЕ УПРАВЛІННЯ

Арушанян Т.Г.

аспірант,

*Національна академія державного управління
при Президентові України*

ДОСВІД РОЛІ ВЛАДИ ЄВРОПЕЙСЬКИХ КРАЇН В РОЗВИТКУ РЕСУРСНОГО ПОТЕНЦІАЛУ РЕГІОНУ

Регіоналізація та децентралізація стали провідними напрямками світової політики на сучасному етапі розвитку. Процеси децентралізації, що є провідними в більшості європейських країн, відбуваються за допомогою реалізації принципів досконалого управління під впливом європейської регіональної політики. Стійкість розвитку території характеризується стійкістю динамічного типу і реалізується за певних співвідношеннях тих параметрів, які характеризують стан всієї соціально-економічної системи регіону: в економіці, соціальній сфері, політиці, праві. Зміни, що відбуваються в будь-який з зазначених сфер без кардинальних змін в інших може призвести до порушення динамічної рівноваги. У зв'язку з цим, визначення загроз та вжиття заходів щодо забезпечення розвитку ресурсного потенціалу є важливим завданням, рішення якої лежить в основі управління будь-якою територією.

Особливий інтерес представляє досвід розвитку ресурсного потенціалу регіонів Європейського Союзу (ЄС), оскільки цей досвід стосується цілого ряду держав і тому може бути застосований в різних умовах. Регіональна політика ЄС щодо розвитку ресурсного потенціалу на загальноєвропейському рівні здійснюється паралельно з проведенням регіональної політики самими країнами-учасницями і спрямована на залучення до вирішення завдань провідних політичних діячів і партнерів на всіх рівнях: європейському, національному, регіональному. З моменту підписання Римського договору в 1957 р. ЄС прагне скоротити регіональну нерівність [1]. Ця мета, підтверджена в Договорі про утворення Європейського Союзу, підписаному в Маастрихті в 1992 р., полягає в зменшенні нерівності в рівнях розвитку найбільш розвинених і найбільш відсталих регіонів. За минулі роки доцільність проведеної ЄС регіональної політики розвитку ресурсного потенціалу неодноразово отримувала підтвердження в реалізації таких важливих принципів, як:

- 1) концентрація ресурсів в найбільш нужденних регіонах і групах регіонів;
- 2) фінансування розвитку ресурсного потенціалу регіону – це довгострокова програма, а не одноразовий проект;
- 3) політика розвитку ресурсного потенціалу регіону здійснюється шляхом встановлення відносин партнерства між Європейською комісією, національним урядом, місцевими та регіональними органами влади;

4) принцип додатковості, коли фінансування розвитку ресурсного потенціалу регіону на рівні ЄС доповнює, а не замінює собою ресурси, які асигнуються на ці цілі на національному рівні;

5) принцип субсидіарності, за якого управління ресурсами здійснюється на відповідному, в залежності від ситуації, адміністративному рівні: регіональному, національному або європейському [2].

Розглянемо особливості державного регулювання розвитку ресурсного потенціалу регіону у деяких країнах ЄС: Данії, Німеччини, Італії, Швеції.

Дослідження в сфері розвитку регіонального ресурсного потенціалу Данії виявили пріоритети національного планування економічного розвитку, які знаходять своє відображення в стимулюванні розвитку співпраці між державними науково-дослідними установами та приватним сектором, а також в комерціалізації результатів наукових досліджень. В рамках програм інноваційного розвитку ресурсного потенціалу регіону забезпечується рівномірний розвиток регіонів шляхом активізації підприємництва, збільшення інвестицій в наукові дослідження і дослідно-конструкторські розробки, збільшення кількості фахівців, що мають науковий ступінь. Дані заходи дозволили досягти позитивних результатів, що відбилися на показниках економічної стійкості всіх п'яти адміністративних регіонів Данії.

Організацією території в Німеччині займається Федеральне відомство будівельної справи і регіонального планування, яке підпорядковується Федеральному міністерству навколишнього середовища, охорони природи, будівництва та безпеки [3].

Основним постулатом регіональної політики Німеччини є створення рівноцінних умов життя на всій території країни. Федеральне міністерство фінансів Німеччини в системі федерального фінансового вирівнювання розвитку ресурсного потенціалу регіону виділяє чотири етапи:

1) вертикальний розподіл податків – розподіл податкових надходжень між федеральним, земельними і місцевими (або муніципальними) бюджетами;

2) горизонтальний розподіл податків, що передбачає певні правила зарахування ряду податків до бюджетів окремих земель;

3) вирівнювання бюджетних доходів земель – горизонтальний перерозподіл доходів між «бідними» і «багатими» землями;

4) додаткові гранти (відрахування) з федерального бюджету «бідним» землям.

Найцікавішим є третій етап фінансового вирівнювання, що передбачає горизонтальний перерозподіл доходів між землями, тобто вилучення коштів у «багатих» земель для зарахування їх до бюджетів «бідних» земель. В ході такого перерозподілу враховуються податкові доходи не тільки земельних, а й частково місцевих (общинних) бюджетів (оскільки землі відповідають за забезпечення місцевих бюджетів необхідними їм ресурсами). При перерозподілі коштів виходять з того, що потреби в бюджетних доходах на душу населення в усіх землях однакові, за винятком міст-земель (Гамбурга, Бремена, Берліна), які потребують більш високих обсягів коштів на душу населення.

Серед усього розмаїття інструментів регіональної політики виділяються заходи підтримки соціально-економічного розвитку окремих регіонів, пов'язані з розміщенням органів державної влади. Наприклад, Міністерство охорони здоров'я розташоване в Берліні, Бонні, Кельні, Лангені; Міністерство продовольства і сільського господарства – в Берліні, Бонні, Ганновері, Брауншвейзі, Карлсруе, Кведлінбурзі [3].

Цей досвід, з одного боку, створює певні комунікаційні складності і додаткові бюджетні витрати (вищі органи влади зручніше розміщувати в одному місті), з іншого боку, подібне розміщення дає регіонам більше інфраструктурних та соціально-економічних можливостей зростання, обумовлених більш пильною увагою з боку органів влади.

Невід'ємною частиною політики регіонального розвитку ресурсного потенціалу є промислова політика, її методи будуються на оцінці унікальних умов і можливостей кожного регіону, а метою є стабільний економічний розвиток.

Основним інструментом зазначеної політики є підготовка «угод про розвиток», які базуються на фундаментальному аналізі передумов економічного зростання. Зазвичай до підготовки угод, поряд з місцевими органами влади, залучаються ключові підприємства регіону. Угода визначає осіб, які фінансують і координують її реалізацію.

Таким чином, регіональна політика розвитку ресурсного потенціалу в будь-якій країні має свої особливості, обумовлені конкретними обставинами географічного положення, історичного розвитку, формування і розвитку господарського комплексу. Цим пояснюється неможливість простого перенесення досвіду однієї країни до іншої. Але вивчення і розуміння закономірностей регулювання регіональної економіки в інших країнах дозволяє глибше і ясніше розуміти процеси, що відбуваються в Україні. Очевидно, що пряме копіювання досвіду високорозвинених країн буде малоефективним, але, з огляду на специфіку становища в українських регіонах, можна визнати доцільним поєднання державного ініціювання регіональних програм з механізмами соціально-орієнтованого ринку.

Ефективність розвитку єдиного економічного простору країни в значній мірі залежить від скоординованої діяльності всіх адміністративно-територіальних структур і державного регулювання соціально-економічних процесів розвитку ресурсного потенціалу кожного регіону. Безпосередньою реалізацією політики повинні займатися координаційні органи відповідного рівня управління. Економічна політика держави може і повинна бути диференційованою по відношенню до різних територій з урахуванням їх ресурсного становища, а також сукупного потенціалу, необхідного для вирішення поставлених завдань.

Список використаних джерел:

1. Договір про заснування Європейської Спільноти від 25 березня 1957 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_017
2. Договір про Європейський Союз від 7 лютого 1992 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_029/ed20050101

3. Bundesministerium für Wirtschaft und Energie [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.bmwi.de/>

4. Офіційний сайт Міністерства економічного розвитку Італії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://sviluppoeconomico.gov.it>

Іванова О.В.

аспірант,

Хмельницький університет управління та права

МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ У СФЕРІ ФІЗИЧНОЇ КУЛЬТУРИ І СПОРТУ В УКРАЇНІ

Державне управління фізичною культурою і спортом здійснює центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту за сприяння інших органів державної влади та органів місцевого самоврядування. Центральний орган виконавчої влади у сфері фізичної культури і спорту в межах в межах своїх повноважень:

- сприяє розвитку усіх видів спорту;
- організовує контроль за якістю фізкультурно-спортивних заходів;
- забезпечує виконання програм розвитку фізичної культури і спорту в Україні;
- узагальнює практику застосування законодавства у сфері фізичної культури і спорту, подає рекомендації щодо його вдосконалення;
- організовує та забезпечує виконання державної політики у сфері фізичної культури і спорту, реалізацію цього Закону та інших нормативно-правових актів
- організовує та проводить чемпіонати України з видів спорту.

Систему державних органів у сфері фізичної культури і спорту залежно від обсягу компетенції поділяють на три види:

- органи загальної компетенції;
- органи міжгалузевої (функціональної) компетенції;
- органи галузевої (спеціальної) компетенції.

Державне управління фізичною культурою і спортом здійснюється:

- на центральному рівні – органи управління з питань фізичної культури і спорту ;
- на регіональному рівні – органи управління фізичною культурою і спортом;
- на місцевому рівні – місцеві органи управління Комітети з фізичної культури і спорту районних адміністрацій і міських рад
- на рівні селищних утворень громадські комісії або відділи з фізичної культури і спорту [1].

Фізична культура і спорт є важливою складовою інтелектуального, фізичного та духовного буття людини, що забезпечує гармонійний розвиток особистості та сприяє покращенню якості життя. Актуальності набувають дослідження змісту, методів, форм, механізмів та принципів державного